

НАСЕЛЕНИЕ И ДЕМОГРАФСКИ ПРОЦЕСИ В ОБЛАСТ КЮСТЕНДИЛ ПРЕЗ 2021 ГОДИНА

По данни от текущата демографска статистика, население на страната в края на 2021 г. е 6 838 937 души, а на област Кюстендил - 113 440 души. В сравнение с предходната година населението на страната намалява със 77 611 души (1.1%), а на областта - с 3 179 души, или с 2.7%. Броят и структурите на населението към края на всяка година се изчисляват на база данните от предходната година и данните за естественото и механичното движение на населението през текущата година.

През 2021 г. се проведе 18-то преброяване на населението и жилищния фонд в страната. По предварителна оценка¹ от Преброяване 2021, очаквания брой на населението, пребиваващо постоянно на територията на страната към 7 септември 2021 г. е 6 520 314 души, а на територията на област Кюстендил - 109 795.

Разликата между данните за броя и структурите на населението от текущата демографска статистика и преброяванията се дължи основно на нерегистрираната външна миграция през десетгодишния период между преброяванията.

Една от основните задачи на преброяванията на населението е да се установи реалния брой на лицата, пребиваващи на територията на страната. Ето защо, в годините след преброяванията се правят преизчисления на населението въз основа на получените резултати от проведеното преброяване и данните за естествения и механичния прираст, получени от текущата демографска статистика за съответните години.

След окончателното въвеждане и обработка на данните от Преброяване 2021 броят на населението ще бъде преизчислен на база на преброеното население. Преизчислението ще обхване десетгодишен период, като ще бъдат ревизирани и основни демографски индикатори.

В съответствие с Националната статистическа програма, първи окончателни данни от Преброяване 2021 ще бъдат представени и публикувани след 1 октомври 2022 година.

¹ [Предварителна оценка за броя на населението на България към 7 септември 2021 година \(nsi.bg\)](https://www.nsi.bg)

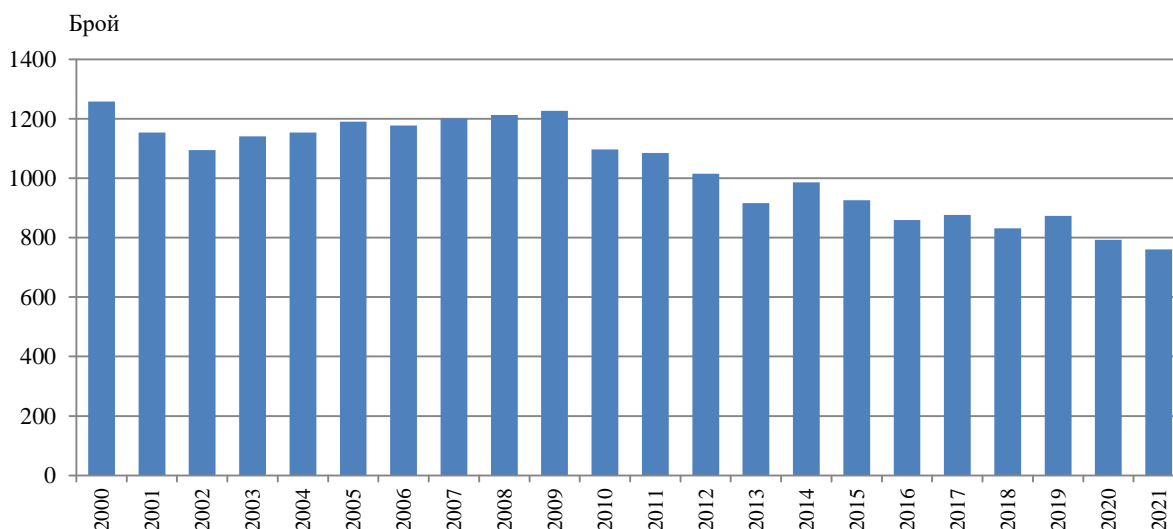
Промените в броя и структурите на населението през 2021 г. се определят от основните тенденции в демографските процеси.

- Намалява броят на живородените деца и коефициентът на обща раждаемост;
- Нараства броят на умрелите лица и коефициентът на обща смъртност;
- Намалява детската смъртност;
- Нараства броят на сключените граждански бракове и броят на бракоразводите;

Раждаемост

През 2021 г. в област Кюстендил са регистрирани 766 родени деца, като от тях **761 (99.3%) са живородени**. В сравнение с предходната година броят на живородените намалява с 32 деца, или с 4.0%.

Фиг. 1. Живородени деца в област Кюстендил през периода 2000 - 2021 година

Коефициентът на обща раждаемост² в област Кюстендил през 2021 г. е 6.6‰, а през предходните 2020 и 2019 г. е бил съответно 6.8 и 7.4‰.

Броят на живородените момчета (365) е с 31 по-малък от този на живородените момичета (396).

В градовете и селата живородени са съответно 595 и 166 деца, а коефициентът на раждаемост е 7.4‰ в градовете и 4.7‰ в селата.

Област Кюстендил е с раждаемост по-ниска от средната за страната (8.5‰).

² Брой живородени деца на 1 000 души от средногодишния брой на населението през годината.

Тоталният коефициент на плодовитост³ е един от основните показатели, характеризиращи плодовитостта на жените. През 2021 г. средният брой живородени деца от една жена в област Кюстендил е 1.76, а през предходната година е бил 1.77.

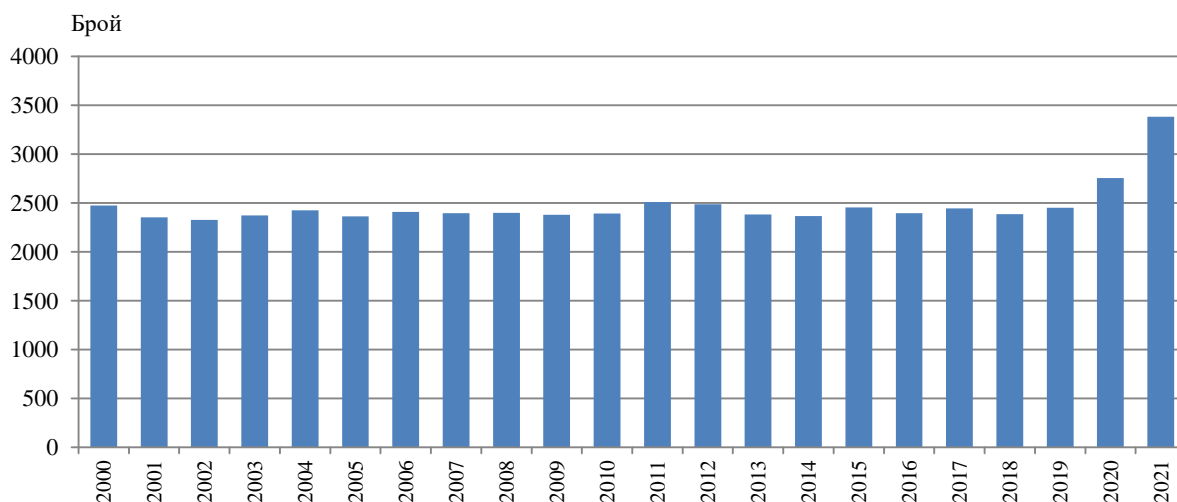
През 2021 г. средната възраст на жените при раждане на първо дете в областта намалява в сравнение с 2020 г. с 0.9 г. и достига 25.8 години.

Броят на живородените извънбрачни деца в област Кюстендил е 526, или 69.1% от всички живородени. Относителният дял на извънбрачните живородени деца в градовете (68.2%) е по-малък, отколкото в селата (72.3%).

Смъртност

Броят на умрелите лица в област Кюстендил през 2021 г. е 3 295, а коефициентът на обща смъртност⁴ - 28.6‰, при 21.7‰ общо за страната. Спрямо предходната година броя на умрелите в областта нараства с 488, или с 17.4%. Нивото на общата смъртност продължава да е твърде високо.

Фиг. 2. Умрели в област Кюстендил през периода 2000 - 2021 година

Смъртността сред мъжете (30.5‰) е по-висока в сравнение със смъртността сред жените (26.9‰). През 2021 г. на 1 000 жени умират 1 072 мъже. Продължават и силно изразените различия в смъртността сред градското и селското население. Коефициентът на смъртност е по-висок в селата (37.9‰), отколкото в градовете (24.6‰).

³ Среден брой живородени деца, които би родила една жена през целия си фертилен период съобразно повъзрастовата плодовитост през отчетната година.

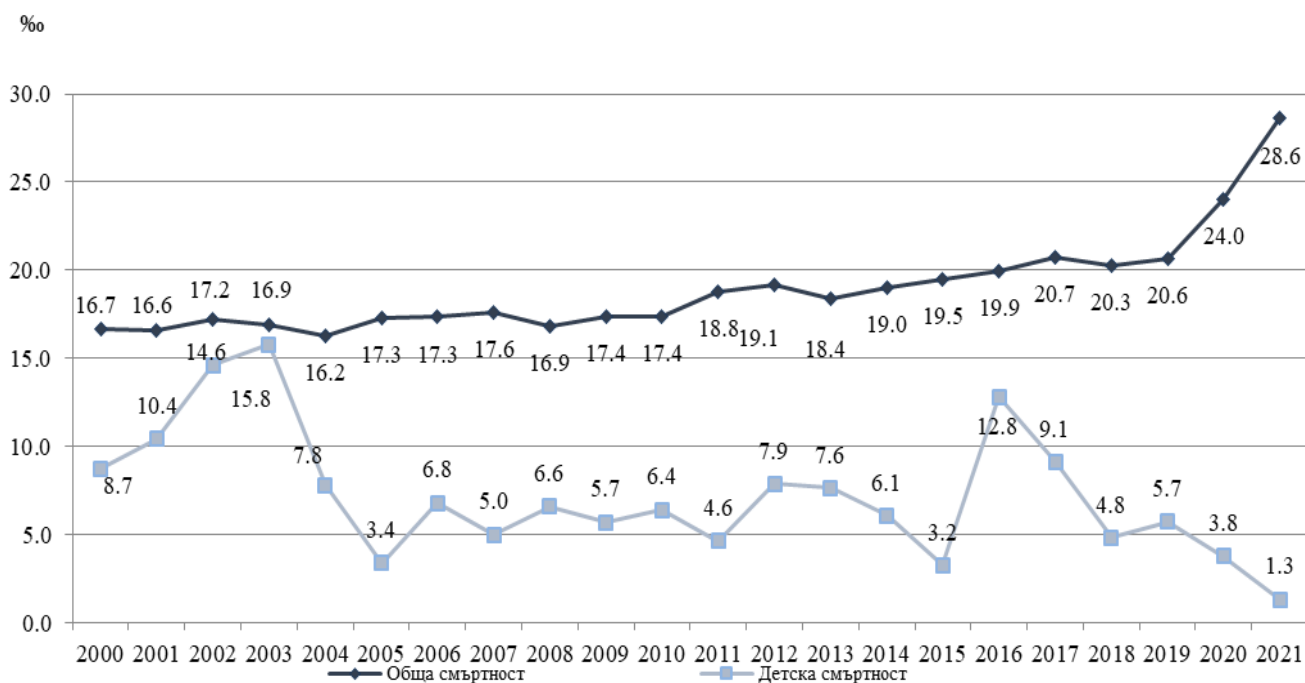
⁴ Брой умрели лица на 1 000 души от средногодишния брой на населението.

ТЕРИТОРИАЛНО СТАТИСТИЧЕСКО БЮРО - ЮГОЗАПАД
ОТДЕЛ „СТАТИСТИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ - КЮСТЕНДИЛ“

Показателят за преждевременна смъртност⁵ през 2021 г. (19.6%) намалява спрямо предходната 2020 година (20.0%). В стойностите на показателя за преждевременна смъртност има съществени разлики при мъжете и жените. Умрелите жени на възраст под 65 години са 13.6% от всички умрели жени, а стойността на този показател при мъжете е 25.2%.

През 2021 г. в областта е починало 1 дете на възраст до една година. Коефициентът на детска смъртност⁶ е 1.3%, като през 2020 г. той е 3.8%.

Фиг. 3. Коефициенти на обща и детска смъртност

Различните равнища на смъртност сред мъжете и жените определят и разликата в средната продължителност на предстоящия живот при тези категории население.

Средната продължителност на предстоящия живот⁷ общо за населението на област Кюстендил, изчислена за периода 2019 - 2021 г., е 72.0 години, или с 1.1 години по-малко спрямо предходния период 2018 - 2020 година. Средната продължителност на живота в областта е с 1.6 години по-ниска от средната за страната - 73.6 години.

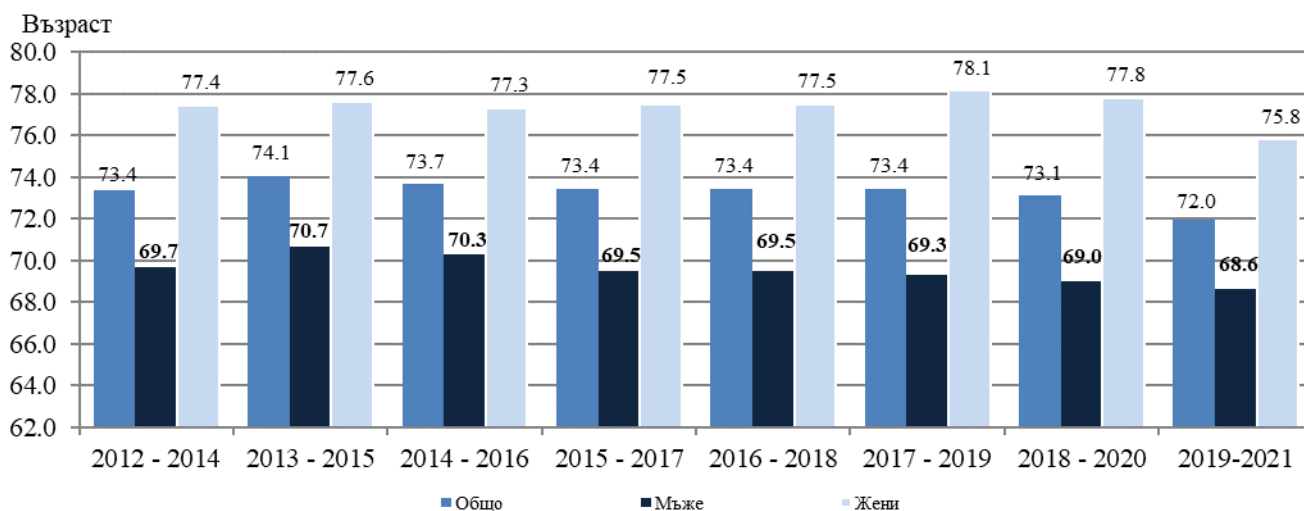
Средната продължителност на живота при мъжете е 68.6 години, докато при жените е със 7.2 години по-висока - 75.8 години.

⁵ Относителен дял на умрелите лица под 65-годишна възраст от общия брой на умираанията.

⁶ Брой умрели деца на възраст под 1 година на 1 000 живородени.

⁷ Показателят за продължителността на живота показва средната продължителност на предстоящия живот на новородените при хипотеза за неизменност в интензивността на наблюдаваната през дадена година повъзростова смъртност.

Фиг. 4. Средна продължителност на предстоящия живот в област Кюстендил по пол и периоди

Бракове и разводи

През 2021 г. в област Кюстендил са регистрирани **306 юридически брака** - със 17 повече спрямо предходната година, а коефициентът на брачност⁸ е 2.7%. От всички регистрирани бракове 78.4% (240) са сред населението в градовете.

През 2021 г. средната възраст при сключване на първи брак за мъжете и жените е съответно 33.2 и 29.4 години. Спрямо предходната година средната възраст при мъжете и жените намалява с 0.5 и 0.4 години.

Броят на разводите в областта през 2021 г. е 168, или с 14 повече от регистрираните през 2020 година. От всички прекратени бракове 69.6% се отнасят за населението в градовете.

Разводът не е бил първи за 9.5% и 10.1% от жените и мъжете, разтрогнали своите бракове в областта през 2021 година.

Вътрешна миграция

През 2021 г. в преселванията между населените места в област Кюстендил са участвали **1 010 лица**.

От преселващите се в страната 2 227 са избрали област Кюстендил за свое ново местоживеене. Областите с най-големи относителни дялове в миграционния поток към област Кюстендил са София (столица) - 28.6% и Благоевград - 8.6%.

Най-малко преселили се в област Кюстендил има от областите Видин, Габрово и Разград - по 0.1%.

⁸ Брой сключени бракове на 1 000 души от средногодишния брой на населението.

Външна миграция

През 2021 г. 966 души са променили своя настоящ адрес от област Кюстендил в чужбина, а 500 лица са променили своето обичайно местоживееие от чужбина в област Кюстендил.

Естествен и механичен прираст на населението

Броят и структурите на населението се определят от размерите и интензивността на неговото естествено и механично (миграционно) движение.

Разликата между живородените и умрелите представлява естественият прираст на населението. През 2021 г. в резултат на отрицателния естествен прираст населението на област Кюстендил е намаляло с 2 534 души.

Намалението на населението, измерено чрез **коэффициента на естествения прираст, е минус 22.0%**⁹. Коэффициентът на естествения прираст в градовете е минус 17.2%, а в селата - минус 33.2%.

Съществено влияние върху броя и структурите на населението оказва и механичния прираст, който през 2021 година е отрицателен - минус 645 души. Той се формира като разлика между броя на заселилите се и изселилите се от областта.

⁹ Разлика между броя на живородените и броя на умрелите на 1 000 души от средногодишния брой на населението.

Методологични бележки

Броят и структурите на населението към края на всяка година се изчисляват на базата на данните от предходната година и данните за естественото и механичното движение на населението през текущата година.

Източник на данните за броя и структурите на населението е Информационна система „Демография“ в Националния статистически институт. Източник на данните за естественото и механичното движение на населението (раждания, умираания, бракове, разводи, вътрешна миграция) е Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението. Те се регистрират чрез документите образци ЕСГРАОН - ТДС: съобщение за раждане, съобщение за сключен граждански брак, съобщение за прекратен граждански брак, съобщение за смърт и адресна карта за промяна на настоящ адрес.

Източник на данните за външната миграция са Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението, образец ЕСГРАОН - ТДС: адресна карта за промяна на настоящ адрес; Националната агенция за приходите; Националният осигурителен институт; Министерството на вътрешните работи; Оценки на емиграционните потоци.

Данните за броя на населението и за настъпилите демографски събития в териториален разрез са представени според административно-териториалното устройство на страната към 31.12. на съответната година (населени места, общини, области), и статистически райони по настоящ адрес. Това е адресът, който отговаря на документално заявеното местоживееене на лицето.

Възрастта на населението в края на годината е изчислена към 31.12. в навършени години. Възрастта на лицата при настъпване на демографско събитие се изчислява в навършени години въз основа на датата на раждане и датата на съответното събитие, т.е. възрастта, която лицата са достигнали при настъпване на събитието.

При изчисляване на демографските показатели се използва съвкупността на средногодишното население. Средногодишният брой на населението е средна аритметична величина от изчисленото население към края на предходната и края на отчетната година.